

MIES VAN HOUT

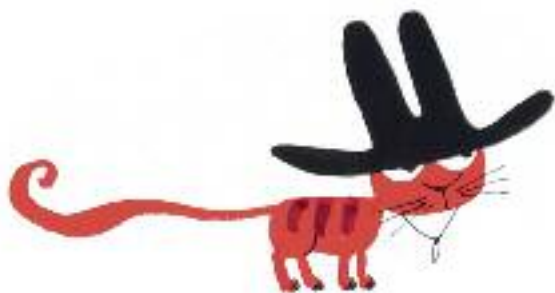
TEKENEN TOT DE
TWIJFEL WEG IS

GRATIS MAGAZINE

LEMNISCAAT

*‘Eerst probeer ik te voelen.
Dan ga ik tekenen.’*

Tekenen tot de twijfel weg is

Door Marjon Kok

Bijna honderd kinderboeken dragen haar naam. In oktober verschijnt *Speeltuin*. Het prentenboek van de Kinderboekenweek zal in grote oplage in de boekhandel komen te liggen. En ja. Mies van Hout knikt. Ze kan het al laten zien. Ze heeft net het eerste exemplaar gekregen.

Zeegse, een dorp in het noorden van Drenthe, een mooie zomerdag. Thuis in haar atelier, op de begane grond van haar landelijke woning, pakt ze af en toe een boek uit de kast. *Bang Manjetje*, het prentenboek van Mathilde Stein dat ze illustreerde. *De zoute goudvis*, met zeven verhalen van Paul Biegel. *Daar buiten loopt een schaap*, een van de boekjes waarvoor Mies van Hout tekeningen maakte bij bekende kinderliedjes. *Vrolijk* blijft op tafel liggen. Het boek waarin Mies van Hout vissen tekende die emoties als trots, verlegen en gelukkig uitdrukken, is van grote betekenis geweest.

Emoties spelen altijd een rol in haar werk, zegt ze. 'Ik zie mijn

personages als acteurs. En ik ben de regisseur. Het is net als in de film. Ik kan enorm genieten van films waarin goed wordt geacteerd. Zó goed, dat je vergeet dat je naar een film zit te kijken. Dat probeer ik ook in een tekening. Ik ben altijd op zoek naar dé houding. Dé uitdrukking. Waardoor je niet meer naar een tekening kijkt, maar wordt opgenomen in een verhaal.'

Goede illustraties vertellen een verhaal. 'Dat kan met allerlei details, zoals in een liedjesboek, maar ook met één simpele vis.' Ze pakt *Vrolijk* op en bladert naar de bladzijde met de blauwe vis. 'Hij heeft geen tranen, maar is wel in en in bedroefd. Als je 'm ziet, word je bijna zelf verdrietig. Dat zit 'm in het geheel,' zegt ze. 'In de uitdrukking, het oog, de kleur.'

Hoe ze te werk gaat? 'Eerst probeer ik te voelen. Dan ga ik tekenen. Intuïtief. Ik bedenken niets van tevoren. Met die vissen was het vreemde: als ik de dag erna vond dat er iets miste en er

een streepje bij zette, was het verknald. Het moest op dat moment.' Intuïtief werken is het mooist, vindt ze. 'Dan ontstaan er dingen die je niet kunt bedenken.'

Je weet nooit of het gaat lukken. 'Hele dagen werken zonder dat er iets uit komt. Of dat je denkt: dit is goed. Hing ik het op, ging ik koffie drinken, kwam ik terug en vond ik het ineens niet meer goed. Tekenen tot je niet meer twijfelt. Eigenlijk twijfel ik mijzelf door een boek heen.'

Lees verder op pagina 5

BIOGRAFIE

- 1962 Geboren, woont tot 1981 in Hapert
- 1980-1985 Volgt lerarenopleiding voor tweedegraadsbevoegdheid in Teken en Textiele Werkvormen in Tilburg
- 1981 Verhuist naar Tilburg
- 1985 Verhuist naar Groningen
- 1985-1989 Volgt avondopleiding Grafisch Ontwerpen aan Kunstacademie Minerva in Groningen
- 1988 Krijgt eerste illustratieopdracht voor een kinderboek bij Uitgeverij Kimio, werkt in de jaren daarna voor allerlei opdrachtgevers en uitgeverijen
- 1994 Trouwt met Jan
- 1995 Dochter Anna wordt geboren
- 1997 Tweelingzonen Auke en Koen worden geboren

- 2000 Het gezin verhuist naar Tynaarlo
- 2000 Stopt als grafisch ontwerper, gaat verder als kinderboekillustrator
- 2004 Eerste illustratieopdracht voor Lemniscaat
- 2015 Verhuist naar Zeegse

'Ik had altijd leeshonger. Het liefst las ik spannende jongensboeken. Maar op de katholieke meisjesschool stonden vooral meidenboeken. Dus moest ik naar de jongensschool om mijn honger te stillen. Doodeng, die jongens. Maar voor de boeken had ik het over.

Als ik niet las, was ik wel aan het tekenen. Dat was niet te stoppen. Als er geen papier voorhanden was tekende ik gewoon gedachteloos verder op het tafelzeil. We hadden daar een speciaal tafelzeil voor.'

ZOEKTOCHT

Mies van Hout (Eindhoven, 1962) is altijd tekenaar geweest. 'Als kind wist ik al dat ik daarmee verder wilde en dat is nooit meer veranderd.' Na de havo naar de lerarenopleiding in Tilburg, Tekenen en Textiele Werkvormen. Dan leer je tenminste een vak, zei haar vader. 'Ik heb daar ontzettend veel opgestoken maar bedacht wel: als ik les ga geven, kan ik niet zelf tekenen. Dus ben ik Grafisch Ontwerpen gaan doen aan de kunstacademie in Groningen. Hartstikke leuk, maar daar miste ik het tekenen weer.' Dus, lacht ze, eigenlijk heeft ze twee foute studies gedaan.

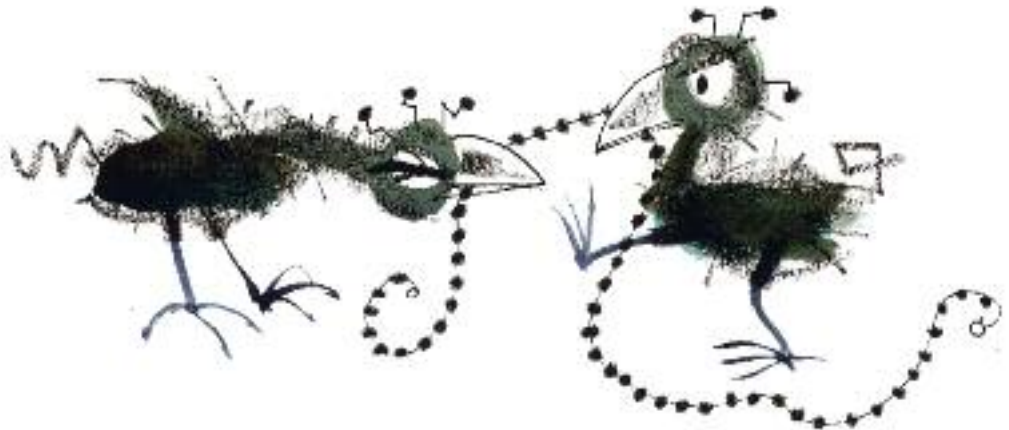
Gezocht: illustratoren. Een briefje op het prikbord van de kunstacademie. Ze weet nog dat ze dacht: dat vind ik leuk. 'Ik ben opgegroeid met verhalen. Mijn vader was een echte verteller, we hadden enorm veel boeken in huis. Fiep Westendorp: wow, als ik dat toch eens zou kunnen...'

Haar eerste boekjes. Ze staat op en loopt naar de kast. 'Kijk toch eens hoe lelijk! Als je mijn modeltekeningen ziet uit die tijd: los en vrij. En dan dit met al die overdreven emoties. Onbeholpen, krampachtig.' Het is haar leerschool geweest. 'Ik kon natuurlijk tekenen, maar illustreren is iets anders. Je maakt

een boek, geen tekening. Het is planmatiger, onderdeel van een groter geheel.'

Het is een vreemde zoektocht geweest, zegt ze. Maar de keuze was gelukkig. 'Wat ik moeilijk vind aan kunstenaar zijn is dat je één ding maakt voor mensen die er het geld voor hebben. Boeken zijn voor iedereen. Voor twaalf tot vijftien euro krijg je een heleboel mooie tekeningen. Dat vind ik leuk. Ik zag mijzelf ook niet als vrij kunstenaar. Ik heb een soort focus nodig. Het boek is het doel.'

Lees verder op pagina 7

2005

2006

2007

2008

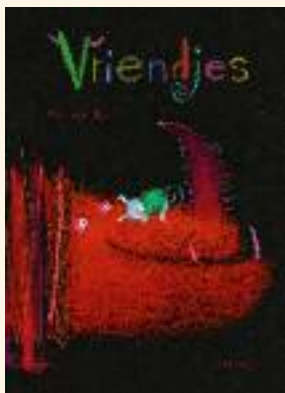
2009

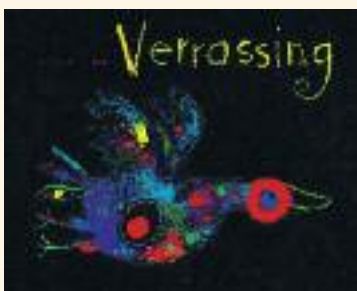
2010

2011

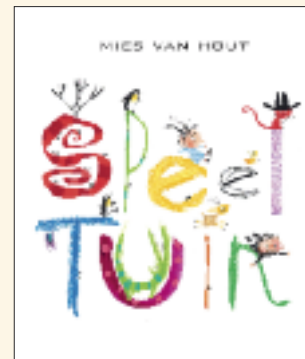
2012

2013

2014

2015

TIEN JAAR MIES BIJ LEMNISCAAT

2005	Hanna Kraan, <i>Krik</i>	ISBN: 978 90 563 7637 6 prijs: € 13,95
2005	Mathilde Stein, <i>Bang Mannetje</i>	ISBN: 978 90 563 7715 1 prijs: € 13,95
2006	Hanna Kraan, <i>Domper, Krik en Melle</i>	ISBN: 978 90 563 7867 7 prijs: € 13,95
2006	Anke de Vries, <i>De vleugels van Wouter Pannenkoek</i>	ISBN: 978 90 563 7825 7 prijs: € 14,95
2006	Anke de Vries, <i>Het grote boek van Florian</i>	ISBN: 978 90 563 7824 0 prijs: € 24,95
2006	Mathilde Stein, <i>Van mij!</i>	ISBN: 978 90 563 7862 2 prijs: € 13,95
2006	Hans Christian Andersen, <i>De kleine zeemeermin</i>	ISBN: 978 90 563 7796 0
2007	Mathilde Stein, <i>De kindereter</i>	ISBN: 978 90 563 7942 1 prijs: € 13,95
2008	Elle van Lieshout & Erik van Os, <i>Schatje en Scheetje</i>	ISBN: 978 90 477 0183 5 prijs: € 13,95
2008	Paul Biegel, <i>De dwergjes van Tuil</i>	ISBN: 978 90 477 5003 1 prijs: € 15,95
2009	Elle van Lieshout & Erik van Os, <i>O, o, Octopus!</i>	ISBN: 978 90 477 0183 5 prijs: € 13,95
2009	Paul Biegel, <i>Virgilius van Tuil</i>	ISBN: 978 90 477 5010 9 prijs: € 24,95
2010	Hanna Kraan, <i>De tuin van Krik</i>	ISBN: 978 90 477 0320 4 prijs: € 13,95
2010	Mies van Hout, <i>Daar buiten loopt een schaap</i>	ISBN: 978 90 477 0240 5 prijs: € 12,50
2010	Mies van Hout, <i>Op een grote paddenstoel</i>	ISBN: 978 90 477 0243 6 prijs: € 14,95
2011	Hanna Kraan, <i>Ik ben Krik, Krik ben ik</i>	ISBN: 978 90 477 0387 7 prijs: € 19,95
2011	Mies van Hout, <i>Zie de maan schijnt door de bomen</i>	ISBN: 978 90 477 0399 0 prijs: € 14,95
2011	Mies van Hout, <i>Vrolijk</i>	ISBN: 978 90 477 0381 5 prijs: € 14,95
2012	Mies van Hout, <i>Vriendjes</i>	ISBN: 978 90 477 0479 9 prijs: € 14,95
2013	Mies van Hout, <i>Verrassing</i>	ISBN: 978 90 477 0562 8 prijs: € 14,95
2013	Mies van Hout, <i>Alles in de wind</i>	ISBN: 978 90 477 0529 1 prijs: € 14,95
2014	Mies van Hout, <i>Poesje mauw</i> (kartonboek)	ISBN: 978 90 477 0243 6 prijs: € 14,95
2015	Paul Biegel, <i>De zoute goudvis</i>	ISBN: 978 90 477 0497 3 prijs: € 16,95
2015	Mies van Hout, <i>Speeltuin</i>	ISBN: 978 90 596 5294 1

De Drentsche Aa © foto: Karin Broekhuijsen

Mies in haar atelier in Tynaarlo

RUST

De liefde heeft haar in het noorden gehouden. Van Groningen naar Drenthe, waar ze begin dit jaar een ‘heel gewoon huis’ in Tynaarlo verruilde voor een woning te midden van de weilanden. Niet altijd handig om ver van het westen te wonen, knikt

ze. ‘Maar het is hier mooi. En rustig. Dan maar zo nu en dan de trein in.’

Die rust heeft Mies van Hout nodig. ‘Om boeken te maken moet je je ontzettend goed kunnen concentreren. Dat kan alleen als je rust hebt in je hoofd. Dat is ontzettend moeilijk te bereiken, er is altijd wel iets te piekeren.’ Ze herhaalt het woord. Piekeren. ‘Ben ik heel goed in.’

’s Nachts dwarrelen haar gedachten neer. Dus zijn de ochtenden het beste om te werken. ‘Als ik om negen uur uitgeslapen begin, kan het zomaar ineens in één keer goed zijn.’

Ze vindt ook rust door gewoon te gaan tekenen. ‘Als ik aan een tekening begin, kom ik in

een soort concentratie. Die zakt op een gegeven moment af en wat ik heb moeten leren is dat ik door een concentratiedal moet om weer in een boog te komen. De kunst is om door het dal te komen.’ Hoe ze dat doet? Ze lacht. ‘In het begin ging ik mailtjes lezen. Doe ik graag, maar dat is fout!’ Iets niksigs is het beste: de krijtjes schoonmaken, alles netjes neerleggen. ‘Als je tekeningen maakt met verschillende materialen moet je niet de hele tijd iets kwijt zijn. Dat je niet, als je midden in een prachtige tekening zit, denkt: waar is mijn rood?’ Opruimen, beaamt ze, is ruimte maken in je hoofd. ‘Plaats maken voor de volgende tekening.’

Lees verder op pagina 9

HANNA KRAAN

Drie boeken schreef *De boze heks*-schrijfster Hanna Kraan over de avonturen van de vrolijke eekhoorn Krik en zijn vriendjes: de merel Melle en de pad Domper.

Als Kriks boom in het bos wordt omgehakt, gaat hij op zoek naar een nieuwe. Hij belandt in de tuin van een huis met groene luiken. Daar woont al een merel die het liefst zichzelf de hele dag hoort zingen en een mopperige pad. Het huis is van de keizer en de keizerin, vertelt de merel. Want op het bordje op de deur staat M. KEIZER. En dan zijn er nog Petje en Staartje, de twee keizerskinderen...

Mies van Hout illustreerde de verhalen eerst met zwart-wittekeningen. Later werd de serie in de omnibus *Ik ben Krik, Krik ben ik* gebundeld. Mies maakte hiervoor alle illustraties opnieuw, nu in kleur.

Uit: *Daar buiten loopt een schaap*

GELUKT

Je doet je best, werkt hard, maar of iets lukt gaat voor een deel ook buiten jezelf om, zegt ze. ‘Soms zeggen mensen: maar deze is toch al heel leuk? Maar dan weet ik dat het nog niet goed genoeg is.’ Maakt ze een nieuwe tekening, laat die zien, snapt niemand meer waarom ze die eerste leuk vonden. ‘Vaak kan het beter. Als ik twijfel voel, blijft het knagen. Het komt uiteindelijk wél in een boek. Maar er is een punt waarop het klaar is. Waarop het niet beter kan. Waarop ik het niet beter kan.’ Dat is iets ongrijpbaars. ‘Soms valt alles op z’n plek. Als er dan iets uitrolt waarvan ik denk: heb ik dat gemaakt? Die verbazing. Dat wil je eigenlijk, dat het eruit ziet alsof je het zomaar even doet. Dat geeft een flair. Een ontspannenheid die zeer aantrekkelijk is.’

Dan is alle twijfel weg. Ze lacht. ‘Dan zit ik lang naar de tekening te kijken. Ben ik bang dat, als ik wegga om koffie te drinken, ik ’m erna niet meer goed vind.’

TYPISCH MIES

Ze pakt het liedjesboek *Daar buiten loopt een schaap*. Op het omslag een kindje in bed. Midden in de nacht, net wakker, verdwaasd. ‘De uitdrukking op het gezichtje, daar zoek ik lang naar. Iedereen kan een kindje in een bedje tekenen. Maar wat maakt dat het typisch Mies is, komt door het gevoel. Dat is iets kleins hoor, mensen zien dat niet altijd. Hier zit een soort verstilling in. Het vertelt een verhaal.’

Al die bekende liedjes hebben een wereld van zichzelf. ‘Als je exact tekent wat er in de tekst gebeurt, is het niet interessant genoeg. Het gaat erom dat ik iets

toevoeg wat van mij is. “Ozewie-zewoze”, dat liedje gaat nergens over. Maar als ik naar de tekst luister, hoor ik bijen zoemen.’

Ze bladert door naar ‘Witte zwanen, zwarte zwanen’. Deze is heel geslaagd, vindt ze nu nog steeds. ‘Er gebeurt zoveel in het liedje. Maar je hoeft natuurlijk niet alles te tekenen. Het leuke van deze tekening is dat je niet weet waar de kinderen naartoe gaan. Hoe het verder gaat, mag je er zelf bij bedenken. En alles is in evenwicht. Evenwicht geeft rust. Ook tekst is onderdeel van de tekening en heeft ruimte nodig. Het gaat om het totale beeld, om het boek. Een boek is veel meer dan een verzameling tekeningen.’

Lees verder op pagina 22

OVER BANGE MANNETJES, SCHATJES, SCHEETJES EN

BANG MANNETJE

Geschreven door Mathilde Stein

Bang Mannetje is bang voor van alles: voor mensen die voordringen bij de bakker (waar hij niets van durft te zeggen), voor het dragen van zijn bloemetjesbroek (ze zullen hem wel uitlachen) en voor rare geluiden in de nacht (er ligt vast een spook onder zijn bed).

Hij maakt een afspraak met de toverboom die bange mannetjes van hun angsten afhelpt. De boom waarschuwt hem voor de woeste wezens die hij op zijn weg zal tegenkomen – maar daarvoor hoeft hij niet bang te zijn, ze zijn namelijk niet gevaarlijk.

Bang Mannetje won in 2006 de Kinderboekwinkelprijs.

[...] 'Alles wat een prentenboek aantrekkelijk kan maken is in Bang Mannetje: een voor kleuters herkenbaar probleem, een avontuurlijke tocht, verlossende woorden en een triomfantelijk slot. Het is een herboren Bang Mannetje dat we op de laatste pagina te zien krijgen. Een pagina die een positieve variant is op het begin van het verhaal: Bang Mannetje, inmiddels Best Wel Dapper Mannetje, straalt levenslust uit als hij in zijn bloemetjesbroek bij de bakker vandaan komt waar hij een voordringende mevrouw netjes op haar nummer heeft gezet. En dat allemaal dankzij een telefoontje met de Toverboom.' – jury Kinderboekwinkelprijs

[...] 'Zeker het mooiste prentenboek van dit jaar is Bang Mannetje van debuterend kinderboekenschrijfster Mathilde Stein en illustrator Mies van Hout.' – de Volkskrant

VAN MIJ!

Geschreven door Mathilde Stein

Merel ontdekt een spookje in haar bed. Dat lijkt een leuk vriendje, maar al snel blijkt dat het spookje helemaal niet zo aardig is. Hij wil niks delen. Maar zodra Merel in haar eentje gaat spelen, krabbelt hij terug.

Op een dag is het spookje verdwenen.

Merel mist hem, maar dan krijgt ze heel bijzondere post.

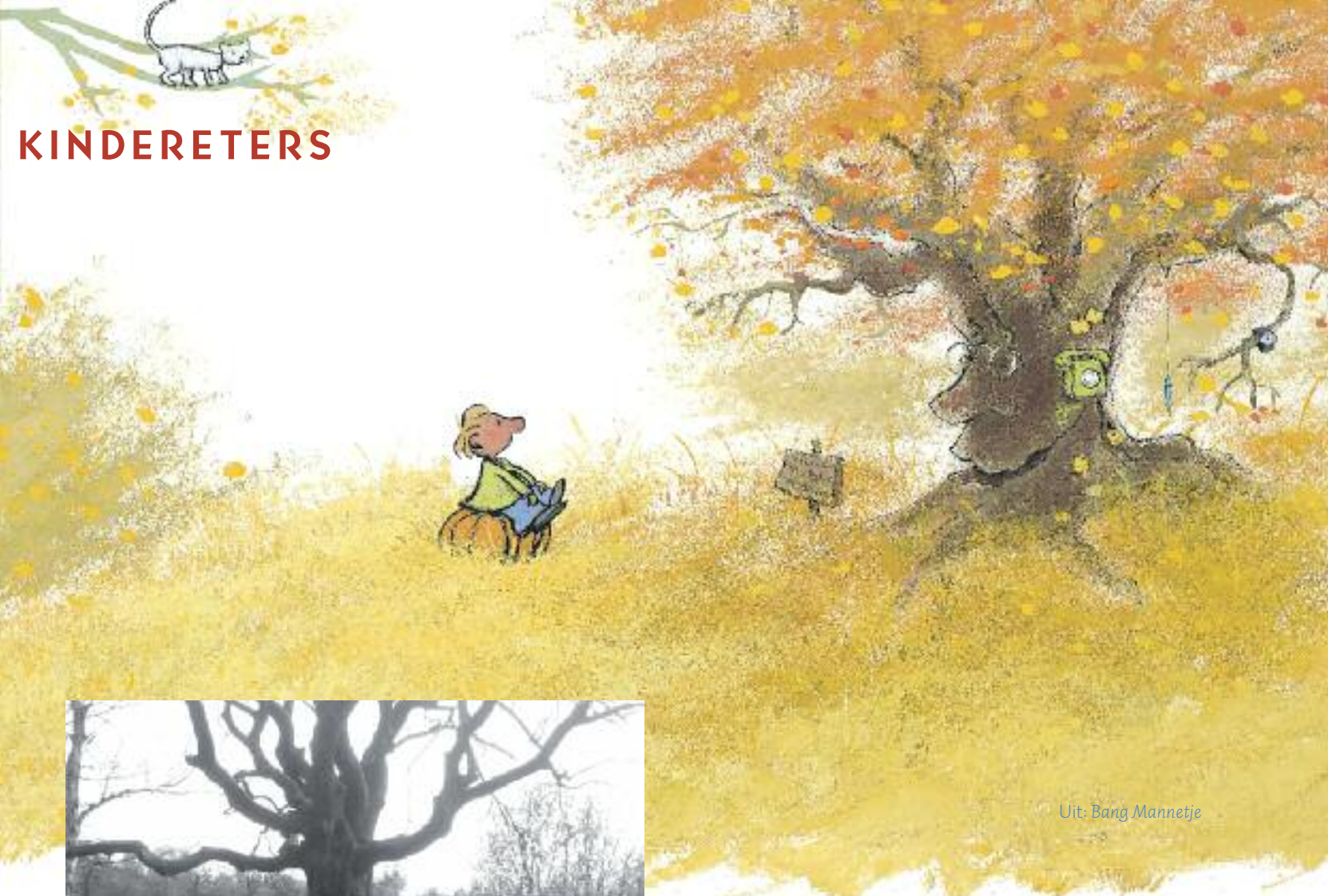
[...] 'Merel blijft laconiek onder alle absurde dingen die haar overkomen. Dát zullen kinderen hilarisch vinden. Ook de illustraties van Mies van Hout zijn doeltreffend en ongecompliceerd geestig.' – Trouw

'Het interessante aan dit verhaal zijn de gevoelens en het "acteerwerk". Ik ben heel lang bezig geweest met hoe het spookje zich voelde en hoe hij keek. 't Is voor mij één van de belangrijkste dingen van een tekening.'

LESTIP BANG MANNETJE

- Maak (eventueel samen met de kinderen) een toverboom in de klas.
- Geef hem een gezicht en een telefoon.
- Ergens anders in de klas is nog een telefoon.
- Vraag aan de kinderen waar ze bang voor zijn.
- Dat kunnen ze tekenen of schrijven op papiertjes, die ze vervolgens in de boom hangen.
- Ook kunnen ze telefoongesprekken houden met de boom. Speel dan voor boom.

KINDERETERS

Uit: *Bang Mannetje*

De moeder van Mies bij de Heksenboom

DE VADER VAN MIES was verhalenverteller. Een van zijn verhalen gaat over de Heksenboom. Dat is een betoverde boom die groeit op het graf van Zwarte Kaat, de leidster van een roversbende die de Brabantse Kempen onveilig maakte.

Mies' vader overleed in 2002. 'Ik vind het heel jammer dat mijn vader mijn prentenboeken nooit heeft gezien. *Bang Mannetje* is echt een boek voor mijn vader. Dat zou hij een mooi verhaal hebben gevonden.'

Ooit werd hij geïnterviewd in het KRO-programma *De wandeling*. Op de vraag waar hij zou willen dat zijn kinderen nog eens naartoe zouden gaan, was zijn antwoord: 'Naar de Heksenboom.' Maar: Mies woont in Noord-Drenthe, de boom staat in het zuiden van Brabant. Pas jaren na zijn dood gingen Mies en haar moeder een keer op zoek naar de beruchte Heksenboom.

En daar kon Mies haar ogen niet geloven: de Heksenboom lijkt sprekend op de toverboom die zij in *Bang Mannetje* had getekend. Het enige wat ontbreekt is de telefoon...

SCHATJE EN SCHEETJE

Geschreven door Elle van Lieshout en Erik van Os

Schatje en Scheetje zijn twee boeven die smoorverliefd op elkaar zijn. Ze zitten samen in de gevangenis omdat ze een paar sokken hebben gestolen. Maar hun cel is zo saai. Gelukkig is Scheetje zo dun dat hij tussen de tralies door naar buiten kan. Daar steelt hij al het mooie van het leven voor zijn Schatje.

[...] 'In dit prachtige prentenboek nemen beide bekende auteurs en de bekende illustratrice de jonge lezer mee in een wereld van mooie plaatjes. Gouache en collages vormen samen een kleurig en vertederend geheel. De eenvoud van de tekst is groot: in een paar zinnen weten beide auteurs een heel verhaal te vertellen.' – NBD Biblion

'Ik vond dit heel leuk om te maken, maar ook heel moeilijk. Schatje en Scheetje doen iets heel ingewikkelds. Ze scheuren zomaar een stuk uit de lucht en nemen dat mee.

Bovendien speelt het verhaal zich grotendeels in een gevangenis af, en ik maak eigenlijk liever tekeningen die zich buiten afspelen.

Ik moest een wereld zien te scheppen die geloofwaardig was. Daarom bedacht ik het konijn dat overal schilderijtjes in gaat maken. Dat is zo gek, dan kun je de rest ook wel geloven.'

DE KINDERETER

Geschreven door Mathilde Stein

Het meisje in dit verhaal wordt tot haar grote plezier ontvoerd. Eindelijk gebeurt er eens iets. Maar het valt nogal tegen: haar ontvoerder is helemaal geen woeste rover, maar een gewone kindereter...

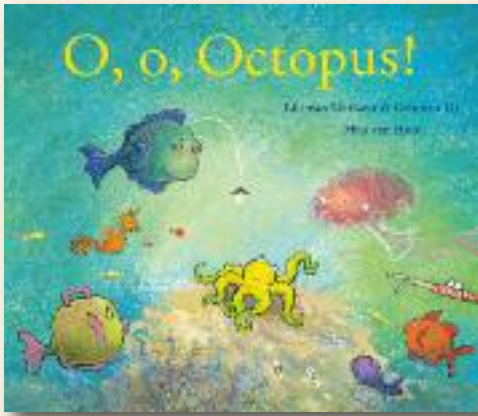
Een hilarisch prentenboek over een stoer meisje dat een enge situatie compleet naar haar hand zet.

[...] 'De tekeningen zijn een lust voor het oog. Van Hout heeft met gouache prachtige decors geschilderd vol zachte kleuren en suggestieve details. [...] Schijnbaar nonchalant iets moois neerzetten – het is niet iedereen gegeven. Mies van Hout en Mathilde Stein bewijzen met De kindereter opnieuw dat zij het kunnen.'

– Dagblad van het Noorden

Uit: De kindereter

O, o, OCTOPUS!

Geschreven door Elle van Lieshout en Erik van Os

Als Octopus op een ochtend terugkomt van zijn dagelijkse zwommetje kan hij zijn huis niet in. Er steekt een grote staart uit. Wat nu?

[...] 'Een schoolvoorbeeld van hoe je een goed prentenboek maakt: rijke platen met een overvloed aan details, een verhaal [...] in swingende zinnen die ons vlot naar de volgende pagina doen buitelen.

[...] O, o, Octopus! van Elle van Lieshout, Erik van Os en Mies van Hout is met stip het leukste prentenboek van dit moment.' - de Volkskrant

KINDERLIEDJES VERBEELD

Vijf liedjesboeken maakte Mies voor Lemniscaat: *Op een grote paddenstoel*, *Daar buiten loopt een schaap*, *Zie de maan schijnt door de bomen*, *Alles in de wind* en *Poesje mauw*.

Bij elk boek zit een cd met muziek van Ard Aleman en Antje Häder, gezongen door Jesse Goossens.

OP EEN GROTE PADDENSTOEL & DAAR BUITEN LOOPT EEN SCHAAP

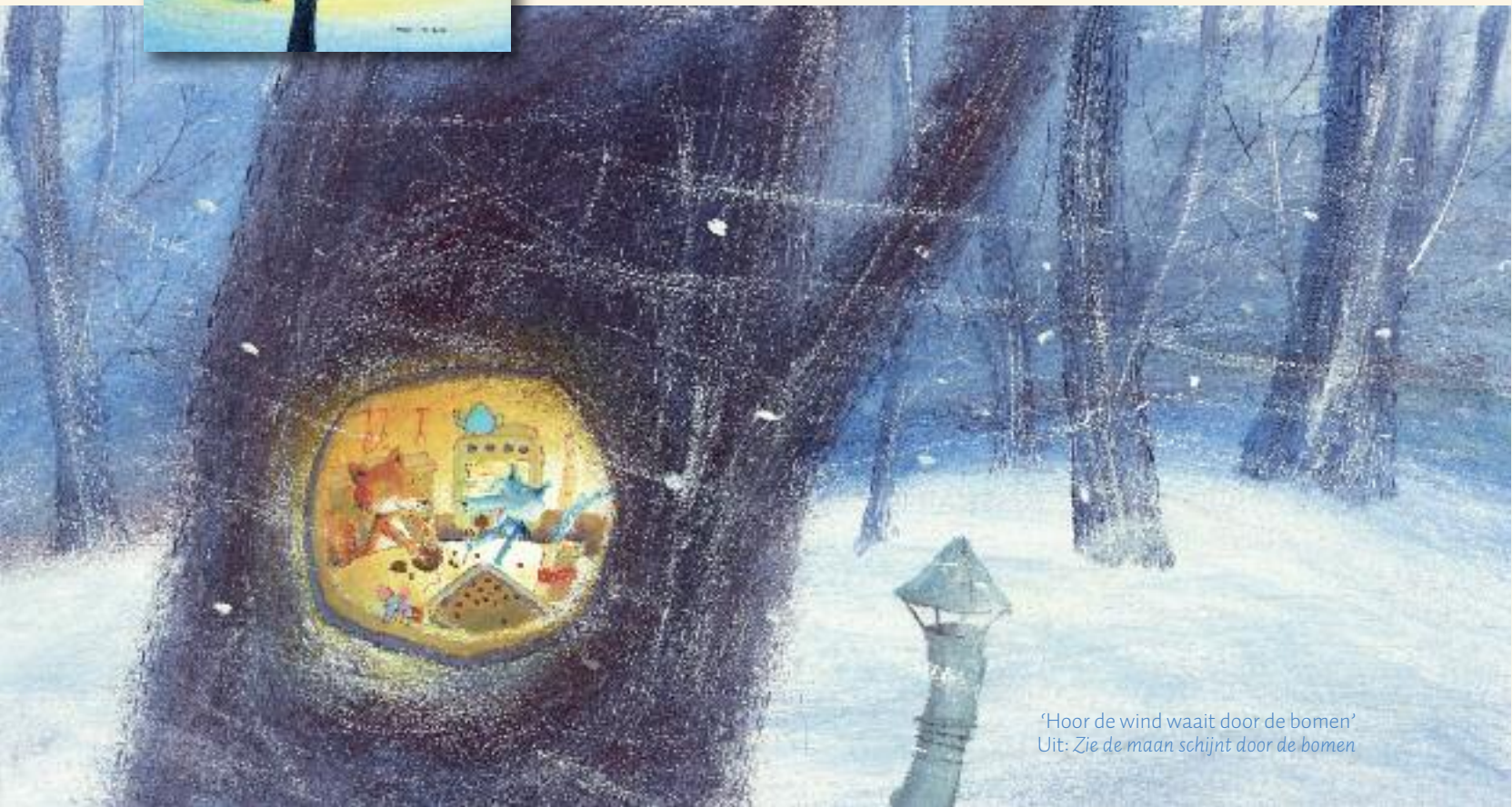
Dit zijn de eerste twee liedjesboeken van Mies van Hout. Per boek worden twaalf vertrouwde kinderliedjes op dubbele pagina's verbeeld. Kleine toneelstukjes waarbij je kunt fantaseren en wegdromen. Plaatjes waarop veel te ontdekken valt.

'Ik ging vooral op zoek naar de verhalen. Ik vind dat een tekening er rijker van wordt als er een verhaal verteld wordt. Een verhaal in beeld. Dan kun je er langer naar blijven kijken.'

ZIE DE MAAN SCHIJNT DOOR DE BOMEN

Aan de hand van twaalf bekende sinterklaasliedjes wordt het verhaal verteld over een klein vosje dat ziet hoe Sinterklaas en de pieten cadeautjes brengen naar de kinderen. Hij vertelt het aan zijn vriendjes en ze gaan pepernoten bakken en hun schoen zetten. Zou Sinterklaas ook bij de dieren komen?

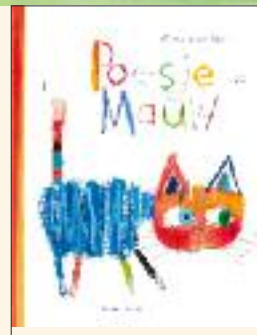
'Hoor de wind waait door de bomen'
Uit: *Zie de maan schijnt door de bomen*

'Schipper mag ik overvaren?'
Uit: *Alles in de wind*

ALLES IN DE WIND

Alles in de wind is een boek met twaalf traditionele liedjes over de zee en varen. In dit boekje staan bekende liedjes als 'Daar was laatst een meisje loos', 'Schipper mag ik overvaren?', of 'Zeg, ken jij de mosselman?' op. Maar ook minder bekende waterliedjes zoals 'Alles in de wind', 'Schip moet zeilen' en 'In een blauwgeruite kiel'. De golven spatten je nat, de zilte lucht nestelt zich in je neus, de meeuwen krijsen in je oren en de zeilen wapperen in de wind.

POESJE MAUW

Het laatste liedjesboek van Mies is er één voor de allerkleinsten. De tekeningen zijn heel anders dan in de andere liedjesboeken: losse dieren getekend met oliepastelkrijt en inkt. Je kunt goed zien dat dit

boek gemaakt is na haar prentenboeken *Vrolijk*, *Vriendjes* en *Verrassing*. De uitvoering als kloek kartonboek maakt het supergeschikt voor de kleine lezertjes.

De vrolijkheid en nieuwsgierigheid spatten van het papier. Het olifantje zou het staartje van zijn moeder het liefst loslaten en op onderzoek uitgaan. En het konijntje op de rug van het damespaard stuitert bijna van de bladzijde af.

STATION

NY002L

STATION

'Ik flapte eruit:
zó wil ik een boek maken.
Ga maar doen,
zei mijn redacteur.'

WOORDEN

Mies zou niet kunnen samenwerken met een auteur met wie ze continu moet overleggen. 'Het verhaal is hun kindje en kindjes zijn moeilijk af te staan. Ik heb gemerkt dat ik de beste tekeningen maak als het vanuit mijzelf komt. Niet omdat ik het beter weet, maar omdat ik niet via het hoofd van een ander kan tekenen. Ik heb dat vroeger vaak genoeg gedaan, en dan delf je altijd het onderspit. Ik maak geen plaatjes bij de woorden, ik voeg iets toe. Schrijvers hebben de ruimte gehad voor hun verhaal en dan ben ik aan de beurt. Als ik moet tekenen wat er gezegd wordt, komt het niet tot leven. Dan mis je de ziel.'

ONTWIKKELING

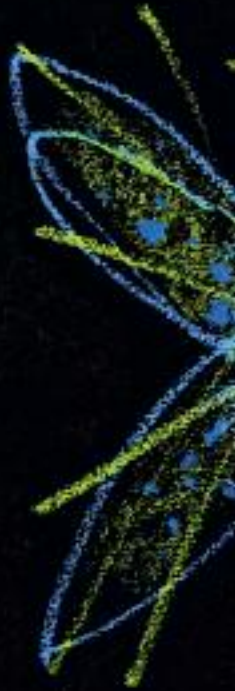
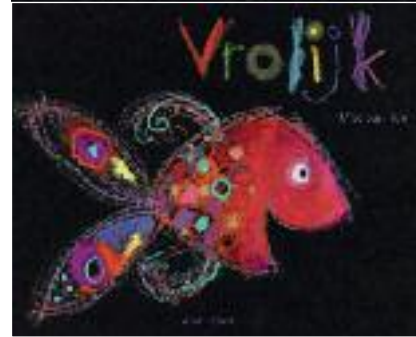
Na haar liedjesboeken wilde Mies van Hout zien wat ze nog meer in zich had. Ze kreeg het aanbod om verhalen van Paul Biegel te illustreren. 'Ik stond klaar om in het diepe te springen, maar het leek alsof ik in een

zompig moeras terecht was gekomen.' Een moeizame weg, die doodliep toen ze bijna klaar was. En toen kwam *Vrolijk*, het prentenboek met de intuïtieve tekeningen van vissen.

'Zo leuk, hoe dat is ontstaan. Ik had een tekenworkshop voor kinderen bedacht rond vissen. Omdat ik altijd met emoties bezig ben, was de opdracht: teken een vis met gevoel. Ik had voorbeelden gemaakt, los uit de hand. Mijn redacteur was erbij en zei: die zijn leuk. Ik flapte eruit: zó wil ik een boek maken. Ga maar doen, zei ze.'

Met dat boek sloeg ze een nieuwe weg in. Ze bladert er doorheen en bedenkt ineens: 'Dit is eigenlijk zoals ik vroeger heb leren tekenen. Je had een model, en hop, tekenen. Het moest in één keer. Met *Vrolijk* kon ik intuïtief werken.'

Lees verder op pagina 28

VOLLEDIGE VRIJHEID

VROLIJK, VRIENDJES EN VERRASSING

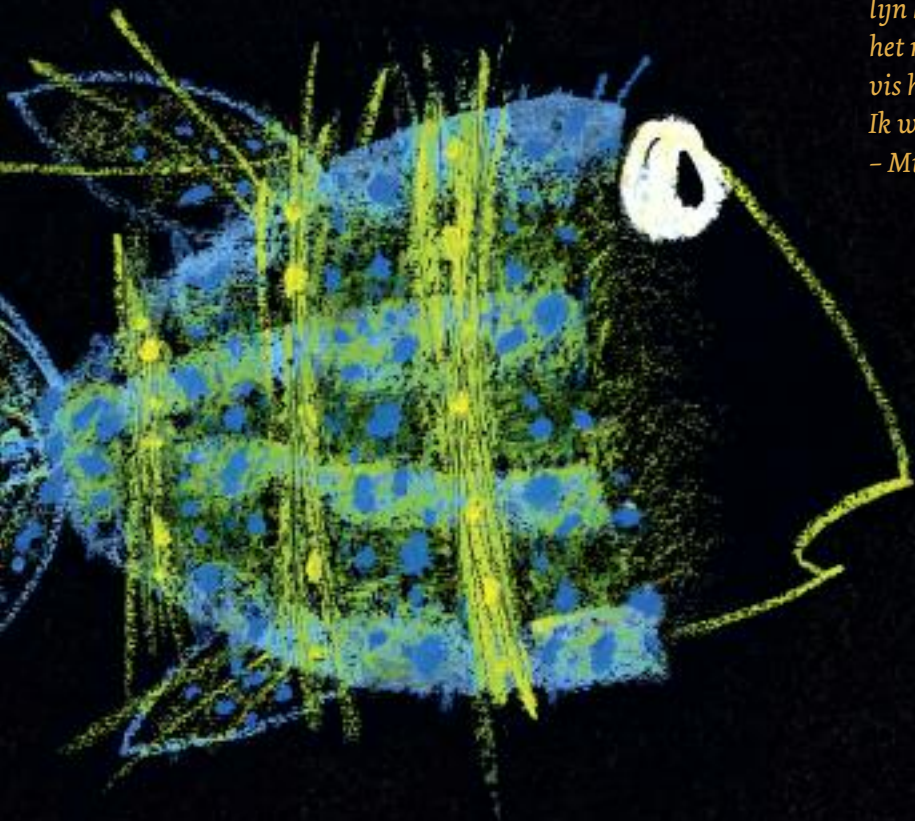
VROLIJK

Vrolijk verkent de emoties die iedereen kent. In heldere lijnen en stralende kleuren voert het grote en kleine kijkers mee van benieuwd naar boos en van verdrietig naar verliefd. Wie door het boek bladert, duikt in een diepzee-wereld waar flonkerende vissen sprankelend opdoemen uit de duisternis.

Vrolijk is inmiddels een groot succes in het onderwijs. Leraren van peuterspeelzalen en kleuterscholen, maar ook bijvoorbeeld begeleiders van autistische kinderen, gebruiken het boek om met kinderen over hun emoties te praten.

[...] 'Ik tekende honderden vissen. Voor bijvoorbeeld de 'verbaasd'-vis, is het verschrikkelijk belangrijk dat iedere lijn klopt. Ook het oog moet op de juiste plaats zitten. Als het niet klopt, is de tekening mislukt. Soms moest ik één vis heel vaak over tekenen. Je hebt een beetje geluk nodig. Ik was steeds op zoek naar dat beetje geluk.'

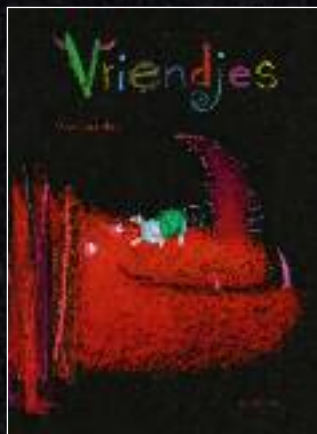
- Mies in Die Zeit

LESTIP VROLIJK VISSEN TEKENEN MET GEVOEL

- De opdracht is: teken een vis met gevoel.
- De kinderen mogen zelf kiezen welk gevoel ze gaan uitbeelden.
- Het zijn fantasievissen. Ze bestaan dus niet echt.
- Een vis is eigenlijk een gezicht met een staart.
- Het gevoel kun je goed laten zien met de ogen en de mond.
- Ook de kleuren kunnen helpen een gevoel uit te drukken.
- De mooiste resultaten krijg je met expressief materiaal zoals verf, oliepastelkrijt of ecoline.
- Als kinderen eerst ideeën bedenken door middel van schetsen met een potlood, kunnen ze zich op de uiteindelijke tekening vaak beter concentreren.
- Vijf tot tien minuten schetsen is genoeg.

Uit: *Vrolijk*

VRIENDJES

Iedereen kent het en heeft het meegemaakt: hoe je lekker met je vriendje speelt en elkaar de liefste van de wereld vindt, tot het knettert van de ruzie, maar hoe je het dan ook weer goedmaakt. In *Vriendjes* komen de meest uiteenlopende monstervriendjes elkaar tegen en maken alle fases van het spel en de vriendschap en een conflict door.

[...] 'Van Hout weet de verschillende facetten van vriendschap verbluffend goed, mooi, ontroerend en grappig te tekenen.' – kinderboekenpraatjes.nl

[...] 'Mies van Hout laat zien hoe een sterk gebruikskoncept en originele artistiekeit wonderwel samen kunnen gaan. Want dit is een prentenboek gemaakt vóór kinderen, een boek dat (voor)gelezen en gebruikt moet worden, waarin tegelijkertijd Van Houts artistieke eigenheid en kracht ten volle tot zijn recht komen.' – *Penseeljury 2013 (Vlag en Wimpel)*

LESTIP VRIENDJES

MASKERS EN ROLLENSPEL

- Geef kinderen een vel stevig papier met twee gaten erin.
- De gaten zijn op oogafstand, zodat je erdoor kunt kijken.
- Leg uit dat dit de ogen zijn van een monster dat ze gaan tekenen.
- Zeg dat je een monster wilt zien dat je nog nooit hebt gezien.
- Geef de kinderen expressief tekenmateriaal zoals verf of oliepastelkrijt.
- De monsters knip je uit. En met elastiekjes maak je er maskers van.
- Met de maskers op kun je kinderen rollenspellen laten doen: laat ze begrippen uit het boek uitbeelden, zoals spelen, klieren en goedmaken.

VERRASSING

Je verlangt ernaar.
Je droomt ervan.
Het is zover.
Verrassing!

In dezelfde techniek als haar succesboeken *Vrolijk* en *Vriendjes* verbeeldt Mies het grootste wonder van het

leven: het begin van het leven zelf. Daarmee maakte ze het allermooiste boek voor iedereen die verlangt naar een kind, een kind verwacht, een kind heeft, of ooit een kind is geweest.

Van verlangen tot verwachten tot troosten tot aanmoedigen tot... loslaten

[...] *'Eigenlijk valt het niet te vertellen. Je moet gewoon dit boek kopen en keer op keer openslaan en genieten.'*
- leestafel.info

'Ik heb het allemaal meegemaakt: het intense verlangen naar een kind. De verwondering die je voelt als het er uiteindelijk is. En de drukte en reuring en gezelligheid waar we in terecht kwamen toen we anderhalf jaar later nog een tweeling kregen. Al die gevoelens zitten in dit boek.'

Uit: *Verrassing*

PAUL BIEGEL

Omdat Paul Biegel in 2015 negentig jaar zou zijn geworden, verscheen er een bijzondere uitgave van een bundeling van zijn verhalen: *De zoute goudvis*.

[...] 'Dankzij de illustraties van Mies van Hout is de bundel een lust voor het oog. [...] Nu lijkt Van Hout haar techniek nog meer te verdiepen: haar beelden zijn contrastrijker en daardoor levendiger en soms zelfs poëtisch.

Het ruige van Vrolijk keert terug in woeste boomtakken en een rafelige kraai. Boer Japik is lekker bonkig neergezet, met zijn immense vierkante gok en toch lieve blozende wangen, de nevelkindertjes juist fragiel, doorschijnend wit. Ook al mooi: de zoute goudvis die de bijna verdronken visser (met graat als pluim op zijn muts!) boven het wateroppervlak tilt. Een tekening als een gedicht.' – Trouw

De dwergjes van Tuil gaat over het leven van een volk dwergjes op de hei. Op een dag komt er een zwerm bijen aan vliegen. 'Nou krijgen we gedonder,' zei Kromme Dieder. En zo was het.

Virgilius van Tuil gaat over de avonturen van Virgilius, die de wijde wereld in trekt, en uiteindelijk terugkomt.

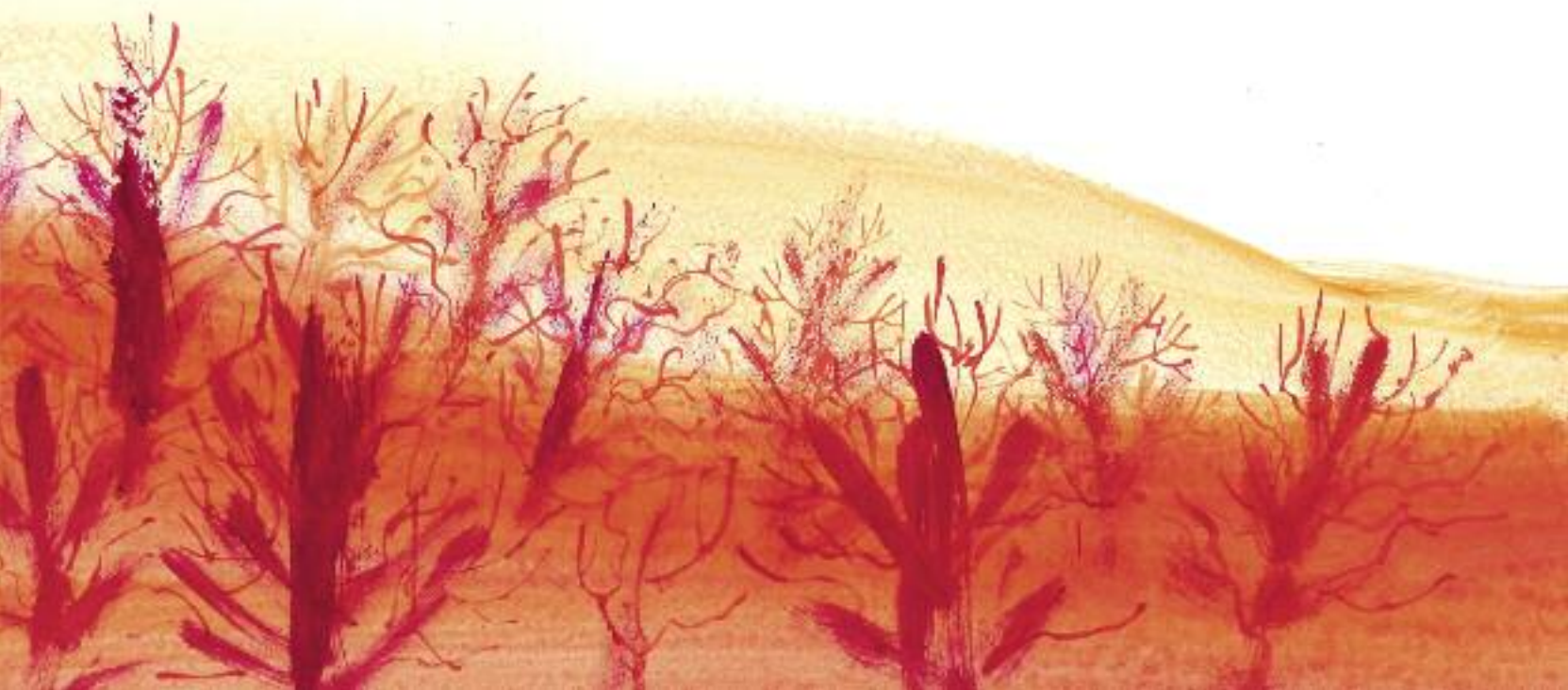

Het paste prachtig dat Mies van Hout vorig jaar opnieuw de vraag kreeg om de verhalen van Paul Biegel te illustreren. De ontwikkeling die ze in de tussentijd had doorgemaakt, bleek belangrijk voor *De zoute goudvis*. 'Ik wist ineens hoe het moest.'

Ze vond inspiratie in de verhalen. 'Die drijven heel erg op karakters. Wat ik zo mooi vind is dat ze vaak twee kanten hebben. Een oude chagrijnige kraai die toch heel zorgzaam is. De tere nevelkindertjes, die op hun blote voetjes lopen, maar voorbodes

blijken van de dood. Boer Japik die aan de ene kant een lomperik is, maar tegelijk gevoelig is en terwijl hij ziek is houten klompjes voor de nevelkindjes snijdt. Die dubbelheid vind ik geweldig om uit te beelden.'

Lees verder op pagina 31

TEKENWORKSHOPS

'De creatieve ontwikkeling van kinderen gaat me erg aan het hart. Creativiteit leert je oplossingen zoeken op minder voor de hand liggende plekken. Je leert er leniger van denken.

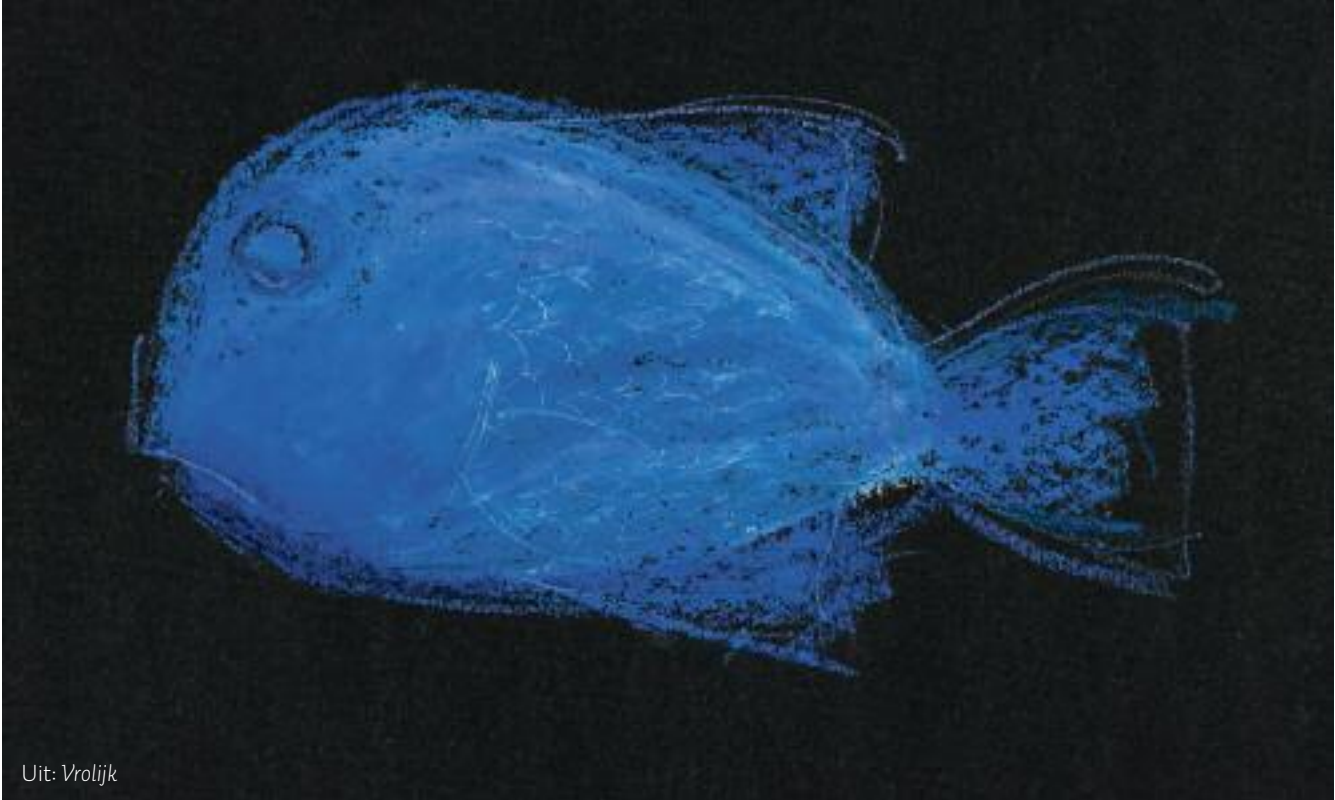
Ik bezoek vaak scholen en geef met veel plezier tekenworkshops aan kinderen. Ik heb gemerkt dat het het beste werkt als je kinderen opdrachten geeft die zo weinig mogelijk uitleg nodig hebben en die hen zo veel mogelijk ruimte geven voor hun eigen ideeën. Het gaat er niet om dat ze iets leren namaken, maar dat ze zelf iets verzinnen.

Verder is het belangrijk dat ze kunnen werken met expressief tekenmateriaal als verf of ecoline. Om praktische redenen laat ik kinderen altijd tekenen met oliepastelkrijt op zwart papier. Dat geeft een mooi resultaat.

Ik heb eens een jongen in mijn workshop gehad die een prachtige expressieve tekening maakte. Een van de mooiste die ik ooit heb gezien. Hij was ook heel trots op wat hij had gemaakt. Zijn vader vertelde mij dat hij thuis nooit tekende. Ik hoop dan zo dat er iets teweeggebracht is bij die jongen.'

Op deze pagina staan tekeningen die door kinderen zijn gemaakt tijdens de workshops van Mies.

Uit: *Vrolijk*

SCHOONHEID

Mies is nooit speciaal op zoek naar mooie dingen. 'Dat een tekening mooi wordt, is kennelijk iets wat bij mij hoort. Maar ik hoop dat mijn illustraties meer teweeg brengen dan alleen de reactie: o, wat mooi. Ik vind het geweldig als ik hoor dat iemand geraakt is. Dat je iets hebt getekend wat kennerlijk een verschil heeft gemaakt.'

Vrolijk brengt iets teweeg bij kinderen, heeft ze gemerkt. 'Ik wilde het boek verschrikkelijk graag maken, maar ik dacht wel: wie koopt zoiets nou?' Ze lacht. 'Ik heb een vriendin, zij is ambulant begeleider. Zij zei: met die emoties kan ik wel iets. Nou, dacht ik, dan zijn er in ieder geval drie verkocht. Het geweldige van dit boek is dat het werkt. Naar aanleiding van *Vrolijk* kun je met kinderen fantastische gesprekken voeren over gevoelens. Er komen verhalen los.'

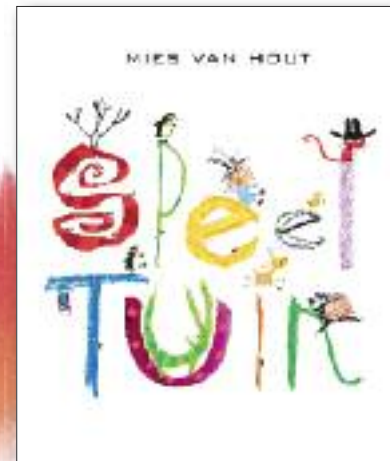

Ze aarzelt. 'Er is lang in de kinderboekenwereld een soort tweedeling geweest tussen mensen die toegankelijke boeken maakten, en mensen die kunstzinnige dingen maakten. Ik heb dat nooit goed begrepen. Volgens mij kun je heel goed op een kunstzinnige manier boeken maken die aantrekkelijk zijn voor veel kinderen. Dat kan tegelijk, daar geloof ik in.'

Zelf heeft ze nooit het gevoel dat ze zich moet aanpassen. 'Kinderen beperken mij niet in mijn vrijheid. Ik wil dat het duidelijk is voor kinderen, maar ik houd me niet in. Het moet echt zijn. Kinderen voelen dat.'

Lees verder op pagina 33

SPEELTUIN

Kom op, naar de speeltuin, ga je mee? Mies van Hout neemt je mee op een tocht door de wonderlijkste werelden. Klauter op je vingertoppen mee door de bomen, zoek je weg over de krokodillenrivier en dwaal rustig door de bramentuin. Maar dan: kijk uit voor de afgrond! Geen nood, we springen gewoon van wolk naar wolk en roetsjen daarna van de berg. Durf jij vervolgens door de grot en dan heel stillletjes langs het monster? Dan zijn we er bijna... Al zoekend, dwalend en puzzelend doet Mies van Hout in dit Prentenboek van de Kinderboekenweek vergeten waar naar je op weg was, zoveel is er te zien en te beleven en op iedere pagina sluit een nieuw vrolijk dier zich aan bij de stoet.

Een kleurrijk, fantasievol prentenboek om opnieuw en opnieuw doorheen te springen en te klauteren.

SPEELTUIN

In *Speeltuin*, het prentenboek dat Mies van Hout tijdens de Kinderboekenweek in de schijnwerpers zet, komt alles samen. Ze vertelt een verhaal dat zowel rond is, als steeds weer opnieuw begint en heeft alles wat ze tot nu toe heeft laten zien ingezet. 'Zie je die tekening?' Ze wijst op een plaat aan de muur. 'Dat is geen tekening, dat is uitproberen. Ik had nieuwe inkt gekocht, zulke prachtige kleuren!' Ze had het voor de grap op Facebook gezet. 'Ik kreeg heel veel reacties: wow, de krokodillenrivier. Daar wilde ik iets mee doen.'

De vrijheid die erin zit, als je iets per ongeluk maakt. 'Met dat soort platen wilde ik een boek maken, waar je met je vinger doorheen moet. Maar er moesten toch personages in.

En toen werden die achtergronden veel te druk. Dat moest ik loslaten. Dat was heel moeilijk. Moet je toch weer op zoek naar evenwicht. We zijn heel erg op zoek gegaan naar de vorm.

Waarom wilde ik het boek eigenlijk maken? Uiteindelijk vond ik: het gaat niet om de zoektocht. De weg ernaartoe is belangrijker dan waar je aankomt. Ze komen aan in de speeltuin, maar eigenlijk is de weg ernaartoe zelf de speeltuin.'

Ze herinnert zich nog goed dat ze als kind met haar ouders naar de speeltuin ging. 'Dan sprong je uit de auto en ging je rennen.' Die vaart zit in haar prentenboek. Maar ook de vertraging. 'En nu ziet het eruit alsof het heel vanzelfsprekend

is. Het is als een balletvoorstelling. Je moet op spitzes lopen, maar niet zien dat het pijn doet. Je mag niet zien dat dit moeilijk was om te maken.'

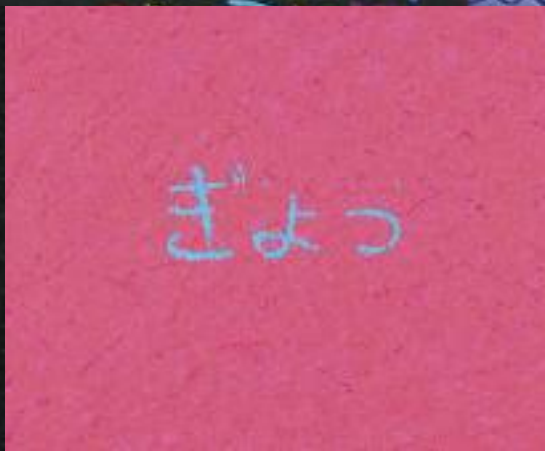

Mies in de speeltuin

MIES WERELDWIJD

De boeken van Mies worden verkocht in meer dan twintig landen, waaronder Frankrijk, Duitsland, Italië, de Verenigde Staten, Spanje, Brazilië, India, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Portugal, Slovenië, Indonesië, Singapore, Korea, Japan, China, Litouwen, Egypte en Zuid-Afrika. Het allergrootste succes kreeg Mies in Duitsland met *Vrolijk*, *Vriendjes* en *Verrassing*. *Vrolijk* werd zelfs genomineerd voor de Deutscher Jugendliteraturpreis – de belangrijkste jeugdliteratuurprijs in Duitsland – in de categorie prentenboeken.

[...] 'Een krachtige reis van onderwater-awesomeness en emotie die laat zien waartoe een kunstenaar in staat is met slechts een paar pastelkleuren, zwart papier en iets fundamenteels om uit te drukken.'
– The New York Times

[...] 'Buitengewoon bijzondere kleuren en losse woordjes beschrijven de reis van vogelouders en -kinderen. [...] Hoewel het werk ouders zeker zal aanspreken, is het ook voor kinderen een genot door de overdaad aan kleur en de losse woorden die met zoveel energie en verbeelding zijn geïllustreerd.'
– Kirkus, starred review

[...] 'Een heerlijk hapje van een boek.'
– Publishers Weekly, starred review

[...] 'Niets leidt af van dat wat de Nederlandse Mies van Hout met helderheid en intensiteit presenteert: beelden van gevoel.'
– Die Zeit

[...] 'Een beeldschone droom met eindeloze ideeën.'
– Stiftung Lesen

ぼくの!

小幽灵

Blæksprutten og den store hale

Heute bin ich

Skatter og Pusser

Friends

Polipetto ha un pro

d'hui

Wie van hout

er og Pusser

SOS Petit Peureux

Heute bin ich

Wie van hout

Heute bin ich

Ri-Ra-Romibus

L'Alb Mag

Aujourd'hui on va...

OR que

Un livre de bonjour Aujourd'hui le Suisse...

L'amore è...

VROLIJKE PRIJSVRAAG

Omdat Mies in haar boeken de woorden heeft getekend, tekent ze voor alle buitenlandse edities van *Vrolijk*, *Vriendjes* en *Verrassing* ook zelf de woorden. De vertalingen hiervoor krijgt ze aangeleverd.

'Het leukst om te doen waren de Aziatische vertalingen in het Mandarijn of Chinees, Koreaans en Japans. Ik kreeg voorbeelden die ik zo goed mogelijk probeerde na te tekenen. Maar dat ging natuurlijk niet meteen goed. Vooral de Japanse vertaling moest een aantal keer heen en weer gestuurd worden voor het goed was.'

Kun jij raden in welke talen hieronder een woord uit *Vrolijk* staat?

Zet in een e-mail de nummers 1 tot en met 10 en zet de talen erachter (je krijgt bonuspunten als je ook weet om welk woord het gaat). Stuur de mail vóór 1 oktober 2016 naar info@lemniscaat.nl, onder vermelding van 'Vrolijke prijsvraag'.

Vergeet je naam en adres niet te vermelden, en zet erbij welk boek van Mies uit deze folder je wilt ontvangen als je wint. Iedere maand verloten we een boek onder de goede inzenders.

COLOFON Teksten: Marjon Kok, Mies van Hout en Jan Dijk. Bij het kader over de liedjesboeken is geput uit de recensie van Eline Rottier die verscheen op de website van Boekhandel Van Rossum.